

Rudolf Oskar Albert Kühn

Biografie und Werk

Z życiorysu i dorobku Rudolfa Oskara Alberta Kühna

1. Forst um 1930 (Stadtarchiv Forst)
2. Modell für Gutenbergplatz mit Rathaus (Kühn, 1926)
1. Forst ok. roku 1930 (Archiwum Miejskie w Forst)
2. Makieta Gutenbergplatz z ratuszem (Kühn 1926)

1886, 29. Juni	Geburt in Pirna als Sohn eines Lokomotivführers
1892–1905	Schulbesuch in Pirna und Dresden
1905–1909	Architekturstudium als Stipendiat der TH Dresden
1912	Promotion
1909–1914	Sächsische Staatshochbauverwaltung
1914, Aug.	Abteilungsleiter für Stadtbau in Plauen
1914–1918	Offizier im Ersten Weltkrieg
1918–1919	Stadtbaurat in Altenburg (Thüringen)
1920, 6. Januar	Amtseinführung als Stadtbaurat in Forst (Lausitz)
1927	Eintritt in die nationalvölkische »Staatspartei«
1933	Eintritt in die NSDAP und in die SA-Reserve
1934, 1. Juni	Ende des Dienstverhältnisses in Forst
1934–1937	Stadtbaurat für Hochbau in Breslau
1937–1950	Niederlassung als freier Architekt in Berlin
1941–1944	Vorübergehende Niederlassung im annektierten Łódź
1950, 21. Oktober	stirbt Kühn in Berlin

1886 r., 29 czerwca	urodził się w Pirnie jako syn maszynisty kolejowego
1892–1909	nauka w szkołach w Pirnie i w Dreźnie
1905–1909	studia na kierunku architektury, stypendysta Wyższej Szkoły Technicznej w Dreźnie
1912	doktorat
1909–1914	Saksońska Państwowa Administracja Budowlana
1914, sierpień	kierownik wydziału urbanistyki w Plauen
1914–1918	oficer w czasie I wojny światowej
1819–1919	Miejski Radca Budowlany w Altenburgu (Turyngia)
1920, 6 stycznia	objęcie posady Miejskiego Radcy Budowlanego w Forst (Lausitz)
1927	wstępuje do narodowej »Staatspartei«
1933	wstępuje do NSDAP i rezerwy S.A.
1934, 1 czerwca	zakończenie stosunku służbowego w Forst
1934–1937	Miejski Radca Budowlany ds. budownictwa nadziemnego we Wrocławiu
1937 - 1950	zakłada i prowadzi biuro wolnego architekta w Berlinie
1941 – 1944	przejęciowo zakłada biuro w anektowanej Łodzi
1950, 21 październ.	zmarł w Berlinie

»Die zwanziger Jahre« waren eine Zeit des Aufbruchs, der Rastlosigkeit und der Krisen – Widersprüche, die den ehrgeizigen, aus bescheidenen Verhältnissen stammenden Architekten Kühn prägten. In Forst erlebte er seine zentrale Schaffensperiode, für die Stadt eine Blütezeit zwischen Nachkriegsnot und Hitlerdiktatur: In Anspielung auf den damaligen Oberbürgermeister W. Gründer (SPD) und den Gartenbaudirektor A. Boese sprach man von den »Kühn-Boese-Gründerjahren«.

Die gute Haushaltslage infolge der Inflationskonjunktur, öffentliche Fördergelder und das Instrument der Notstandsarbeiten ermöglichten der Stadt unter Kühns Federführung eine ausgedehnte Bautätigkeit. Drängendstes Problem war die gravierende Wohnungsnot. Als Ausgangspunkt stellte Kühn einen Generalbebauungsplan auf: Für die Beplanung der regellos gewachsenen Stadt wurden Industrie- und Wohngebiete nun strikt geschieden. Landankäufe für den Wohnungsbau vergrößerten den kommunalen Grundbesitz um das Dreifache.

In der mageren Auftragslage infolge der Weltwirtschaftskrise wechselte Kühn nach Breslau. Obgleich er der von den Nationalsozialisten angefeindeten architektonischen Moderne aufgeschlossen gegenüberstand, hat er sich 1933 umgehend den neuen Machthabern angedient. An sein früheres Werk konnte er aber nicht mehr anknüpfen.

Die Ausstellung zeigt in Auswahl die Vielfältigkeit der Architektur in Kühns Forster Amtszeit: als Großprojekt die städtebauliche Gestaltung der Neißeufer, Einzelobjekte dokumentieren Kühns rasche und anhaltende Hinwendung zum Expressionismus der Weimarer Republik, aber auch die Einflüsse des bald aufkommenden, insbesondere vom Bauhaus propagierten »Neuen Bauens« auf ihn und andere Forster Architekten.

»Lata dwudzieste« były okresem wzlotu, niezmordowanej aktywności i kryzysów, a więc sprzeczności, które wywarły piętno na pochodzącego ze skromnych warunków, ambitnego architekta Kühna. W Forst przeżył on swój centralny okres twórczy, dla miasta był to okres rozkwitu między wojenną nędzą i dyktaturą Hitlera. W nawiązaniu do działalności ówczesnego nadburmistrza W. Gründera (SPD) i dyrektora ogrodów A. Boesego mówiono o »latach Kühna-Boesego-Gründera«.

Dobra sytuacja budżetowa miasta na skutek koniunktury inflacyjnej, pomocowe pieniądze publiczne i instrument robót interwencyjnych umożliwiły miastu na prowadzenie pod kierownictwem Kühna szeroko zakrojonej działalności budowlanej. Najpilniejszym problemem był rażący brak mieszkań. Punktem wyjściowym z problemu było opracowanie przez Kühna generalnego planu zabudowy. W objętym planem mieście, które rozrosło się bez zasad i reguł, rozdzielono teraz skrupulatnie strefy przemysłowe i zabudowy mieszkaniowej. Zakupy gruntów na cele budownictwa mieszkaniowego powiększyły trzykrotnie komunalne posiadłości ziemskie.

W okresie słabej koniunktury na skutek światowego kryzysu gospodarczego Kühn przeniósł się do Wrocławia. Chociaż sympatyzował z architektonicznym modernizmem, do którego wrogo byli nastawieni narodowi socjaliści, to w roku 1933 niezwłocznie zaczął się przysługiwać nowym mocodawcom. Nie mógł jednak nawiązać do swojego wcześniejszego dzieła.

Ekspozycja pokazuje wybór i różnorodność architektury Kühna z czasów jego urzędowania w Forst: jako makroprojekt urbanistyczną przebudowę nabrzeża Nysy, poszczególne obiekty dokumentują szybkie i trwałe związane się Kühna z ekspresjonizmem Republiki Weimarskiej, jak również wpływ na niego i innych architektów z Forstu ze strony pojawiającego się wkrótce i propagowanego szczególnie przez Bauhaus »Nowego Budownictwa«.